

er som Stenene i en Mosaik, og, stillet rigtigt sammen, vil de kunne give den, der interesserer sig for det aldrig hvilende Spil mellem tysk og nordisk Kultur, et Billede af den særegne Kultur, der ved Tidernes Vekslen opstod i Nordelbingen.

Den ene af de oprindelige Udgivere, Museumsdirektør W. Dammann døde i 1926, men afløstes baade som Museumsdirektør og som Medudgiver af »Nordelbingen« af Dr. Fuglsang. Ved Tilskud fra offentlige Institutioner og fra private er det blevet muligt at udgive Tidsskriftet i en stedse smukkere Udstyrelse og forsyne det med en Rigdom af gode Billeder.

Svend Larsen.

I Lunds Universitets Årsskrift (N. F. Avd. 1. Bd. 27. Nr. 3) har Sture Bolin udgivet et større skrift: *Om Nordens äldsta Historieforskning. Studier över dess metodik och källvärde* (Lund 1931, 342 sider). Bogen har særlig interesse for danske historikere ved, at dens første tredjedel omhandler »Danmarks kristnande i den medeltida litteraturen«; hertil slutter sig som andet og tredje afsnit »Svenska berättande källor till den äldre medeltidens historia« og »Erikskrönikan och annalerna«. Forfatterens formål er at påvise, at de middelalderlige historikeres værker er frugten af et målbevidst arbejde med de dem foreliggende kilder, som de har søgt at bringe overensstemmelse imellem eller at kombinere på forskellige måder, hvorved de har ladet sig lede af bestemte partisynspunkter (medens de naturligvis intet har kendt til nutidens kildekritik). Dette søges nærmere belyst ved en række minutiøse enkeltundersøgelser, der for en stor del bygger på forhåndenværende forarbejder, særlig for det danske kildestofs vedkommende, Laur. og Curt Weibulls forskninger, men dog også bringer adskilligt nyt. Særlig fortjenstfuld i så henseende synes mig den grundlæggende undersøgelse i begyndelsen af bogen om den slesvigske bisperække, dens affattelsestid og værdi som historisk kilde; men også de følgende afsnit: »Politiska tendenser i skildringarna af Danmarks missionstid« og »Poppo-legenden« indeholder adskillige nye og værdifulde synspunkter. Dog kan man hist og her indvende, at der måske ikke altid er taget tilstrækkeligt hensyn til betydningen af ganske almindelige fejkilder, såsom misforståelse eller sjusket gengivelse af vedkommende historiske kildes efterretninger; sådanne fejl har sikkert været yderst almindelige på en tid, der endnu var så uudviklet i historisk metode, og i et ikke helt ringe omfang kan afvigelserne fra de ældre kilder have sin rod i sådanne fejl uden at skyldes vedkommende forfatters partistandpunkt. Men naturligvis er æn-

dringerne som oftest prægede af dette, som det også i en række tilfælde godtgøres med overbevisende argumenter. Bogens sidste to tredjedele, der omhandler de svenske årbøger og kroniker, søger at overføre de ved studiet af det mere overskuelige og slående danske kildestof indvundne resultater på de svenske forhold, hvor linjerne ikke foreligger så klart optrukne, hvad der giver anledning til en lang række meget detaljerede kildeundersøgelser, der naturligvis ikke har samme interesse for dansk historie som bogens første afsnit, selv om der også her udvindes værdifulde resultater. Alt i alt må Bolins med stor omhu udarbejdede skrift siges at sprede nyt lys over de middelalderlige annalisters og kronikeskrivers hele arbejdsmåde og må derfor hilses som en velkommen forøgelse af den herhen hørende litteratur.

Jørgen Olrik.

I den af Societas Scientiarum Fennica udgivne Serie »Commentationes humanarum litterarum« II, 5 har Gustav Adolf Donner udsendt en meget udførlig biografi af den kendte kirke-mand kardinal Vilhelm af Sabina, der spillede en stor rolle for Nordens og Østersølandenes kirkehistorie i det 13. århundrede (*Kardinal Wilhelm von Sabina*, Helsingfors 1929, XXV + 449 sider). I 10 kapitler gennemgås med stor omhu Vilhelms liv i hans ungdom og som biskop af Modena (1222—34), hans tre store legationsrejser til Østersølandene 1225—26, 1228—30 og 1234—42, fremdeles hans virksomhed ved pavehoffet 1243—47 (hans ud-nævnelse til kardinalbiskop af Sabina fandt sted 1244) og hans store legation til Norge og Sverige 1247—48 samt hans sidste år og død (1251). Der tegnes her et smukt billede af den fremragende kirkefyrste, der udsendtes af Romerhoffet for at ordne og fremme de nye kirkelige plantninger i de østlige Østersøegne og tilbragte en række år med omfattende virksomhed herovre, altid optrædende ordnende, mæglende og fredsstiftende. For kirkens grundlæggelse og vækst i disse egne har hans arbejde været af afgørende betydning, og der gøres med stor omhu rede for hans mange-sidige virksomhed. Ligeledes tegnes der et smukt billede af hans sidste legation til Norge og Sverige, under hvilken han som bekendt kronede Håkon Håkonson til Norges konge og på en stor rigssynode fastslog den norske kirkes retslige stilling, medens han i Sverige måtte tage større hensyn til, at kirkens udvikling var så langt tilbage, og derfor optrådte med stort mådehold på kirke-mødet i Skenninge i retning af at kræve den kanoniske rets gennemførelse. Som det vil ses, indeholder bogen ifølge sit æmne vigtige bidrag til Nordens historie, og også for Danmarks specielle